

पठतु संस्कृतम्

प्रवेशः



पठतु संस्कृतम्



गुरुर्ब्रह्मा गुरुर्विष्णुः गुरुर्देवो महेश्वरः ।
गुरुः साक्षात् परंब्रह्म तस्मै श्री गुरवे नमः ॥

सरस्वति नमस्तुभ्यं वरदे कामरूपिणि ।
विद्यारम्भं करिष्यामि सिद्धिर्भवतु मे सदा ॥

पठामि संस्कृतं नित्यं वदामि संस्कृतं सदा ।
ध्यायामि संस्कृतं सम्यक् वन्दे संस्कृतमातरम् ॥

पठतु संस्कृतम्

- वर्णमाला Varnamalaa
- स्वराः Svaraaha
- व्यञ्जनानि Vyanjanaani
- अयोगवाहाः Ayogavaahaaha
- गुणिताक्षराणि Gunitaaksharaani
- संयुक्ताक्षराणि Samyuktaaksharaani

स्वराः

Vowels:

अ आ इ ई उ ऊ ऋ ॠ लृ ए ऐ ओ औ (13)

ह्रस्व-स्वराः Short Vowels (एक-मात्रः)

अ इ उ ऋ लृ

दीर्घ-स्वराः Long Vowels (द्वि-मात्रः)

आ ई ऊ ऋ ए ऐ ओ औ

प्लुत-स्वराः Extended Long Vowels (त्रि-मात्रः)

अ३ इ३ उ३ ऋ३ लृ३ ए३ ऐ३ ओ३ औ३

अयोगवाहाः

अनुस्वारः Anusvaaraha

अं आं इं ईं उं ऊं ऋं ॠं लृं एं ऐं ओं औं

विसर्गः Visargaha

अः आः इः ईः उः ऊः ऋः ॠः लृः एः ऐः ओः औः

जिह्वामूलीयः Jihvamooleeyaha

: क : ख – Visargaha before क and ख (प्रातः कालः)

उपध्मानीयः Upadmaaneeyaha

: प : फ – Visargaha before प and फ (पुनः पुनः)

व्यञ्जनानि

Consonants (अर्धमात्रः)

वर्गीय-व्यञ्जनानि

क् ख् ग् घ् ङ्
च् छ् ज् झ् ञ्
ट् ठ् ड् ढ् ण्
त् थ् द् ध् न्
प् फ् ब् भ् म्

क ख ग घ ङ
च छ ज झ ञ
ट ठ ड ढ ण
त थ द ध न
प फ ब भ म

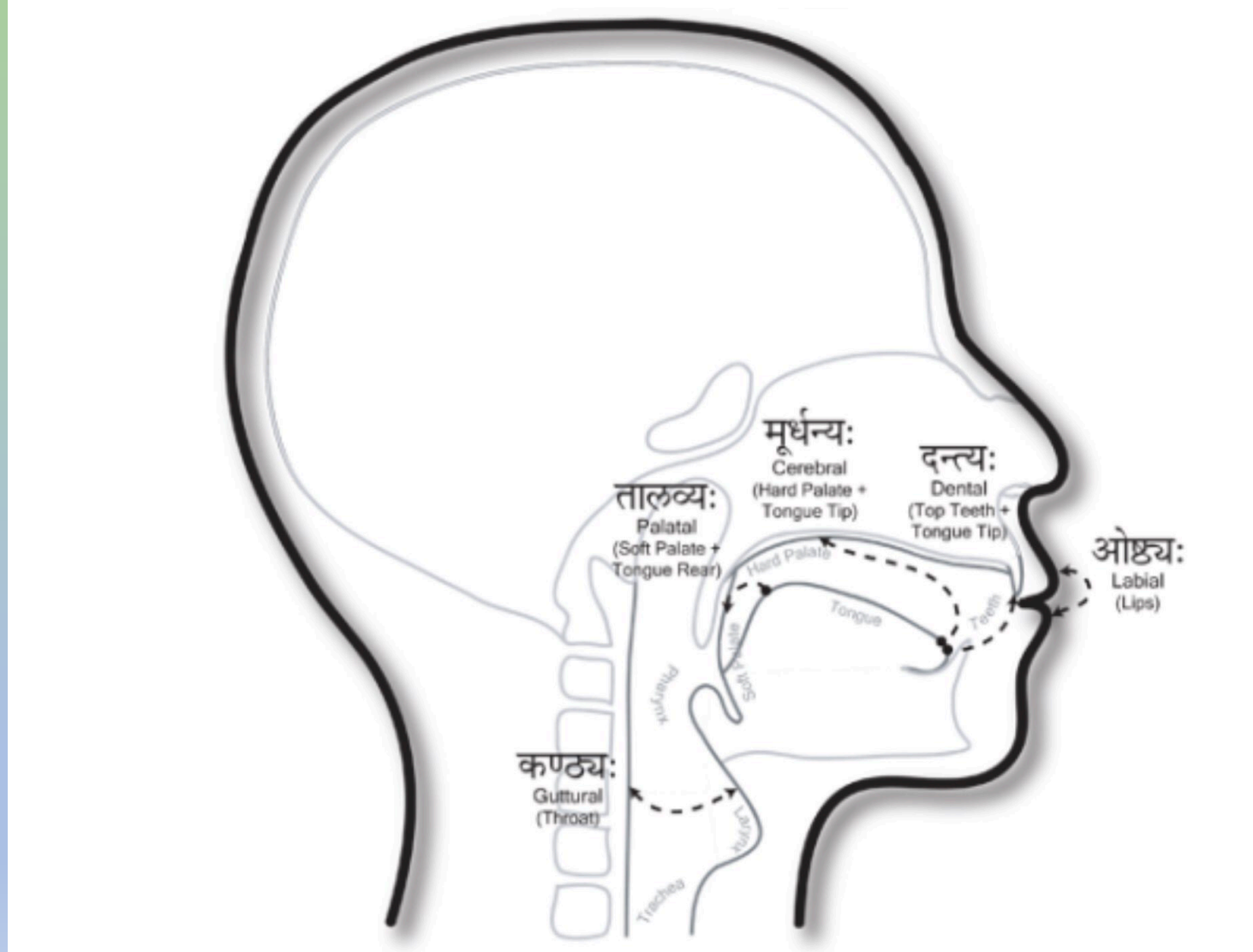
क-वर्गः
च-वर्गः
ट-वर्गः
त-वर्गः
प-वर्गः

य् र् ल् व्
श् ष् स् ह्

य र ल व
श ष स ह

अन्तःस्थाः
ऊष्माणः

व्यञ्जनानि – उच्चारणस्थानानि



व्यञ्जनानि – उच्चारणस्थानानि

क् ख् ग् घ् ङ्
च् छ् ज् झ् ञ्
ट् ठ् ड् ढ् ण्
त् थ् द् ध् न्
प् फ् ब् भ् म्
ङ् ज्ञ् ण् न् म्

क-वर्गः
च-वर्गः
ट-वर्गः
त-वर्गः
प-वर्गः

कण्ठः (Throat)
तालु (Palate)
मूर्धा (Hard Palate)
दन्ताः (Teeth)
ओष्ठौ (Lips)
नासिका (Nose)

व्यञ्जनानि – उच्चारणस्थानानि

क-वर्गः	कण्ठः	(Throat)	Gutturals
च-वर्गः	तालु	(Soft Palate)	Palatals
ट-वर्गः	मूर्धा	(Hard Palate)	Cerebrals
त-वर्गः	दन्ताः	(Teeth)	Dentals
प-वर्गः	ओष्ठौ	(Lips)	Labials
ङ् ज्ञ् ण् न् म्	नासिका	(Nose)	Nasals

अक्षराणि – उच्चारणस्थानानि

स्थानम्	स्वराः	वर्गीय-व्यञ्जनानि	अन्तःस्थाः	ऊष्माणः
कण्ठः	अ आ अ३	क-वर्गः विसर्गः		ह्
तालु	इ ई इ३	च-वर्गः	य्	श्
मूर्धा	ऋ ॠ ऋ३	ट-वर्गः	र्	ष्
दन्ताः	लृ लृ३	त-वर्गः	ल्	स्
ओष्ठौ	उ ऊ उ३	प-वर्गः		
नासिका		ङ् ज्ञ् ण् न् म् अनुस्वारः		
कण्ठतालु	ए ऐ ए३ ऐ३			
कण्ठोष्ठम्	ओ औ ओ३ औ३			
दन्तोष्ठम्			व्	

व्यञ्जनानि - अल्पप्राणाः

क्	ख्	ग्	घ्	ङ्
च्	छ्	ज्	झ्	ञ्
ट्	ठ्	ड्	ढ्	ण्
त्	थ्	द्व	ध्व	न्व
प्	फ्	ब्व	भ्व	म्व
य्	र्य	ल्य	व्य	
श्	ष्व	स्व	ह्व	

व्यञ्जनानि - महाप्राणाः

क	ख	ग	घ	ङ
च	छ	ज	झ	ञ
ट	ठ	ड	ढ	ण
त	थ	द	ध	न
प	फ	ब	भ	म
य	र	ल	व	
श	ष	स	ह	

व्यञ्जनानि - अनुनासिकाः

क्	ख्	ग्	घ्	ङ्
च्	छ्	ज्	झ्	ञ्
ट्	ठ्	ड्	ढ्	ण्
त्	थ्	द्व	ध्व	न्व
प्	फ्	ब्व	भ्व	म्व
य्	र्य	ल्य	व्य	
श्	ष्व	स्व	ह्व	

व्यञ्जनानि

अल्प-प्राणाः

क् ग्
च् ज्
ट् ढ्
त् द्
प् ब्
य् र् ल् व्

महा-प्राणाः

ख् घ्
छ् झ्
ठ् ढ्
थ् ध्
फ् भ्
श् ष् स् ह्

अनुनासिकाः

ङ्
ञ्
ण्
म्

कर्कश-व्यञ्जनानि

क्	ख्	ग्	घ्	ङ्
च्	छ्	ज्	झ्	ञ्
ट्	ठ्	ड्	ढ्	ण्
त्	थ्	द्व	ध्व	न्व
प्	फ्	ब्व	भ्व	म्व
य्	र्य	ल्य	व्य	
श्	ष्व	स्व	ह्व	

मृदु-व्यञ्जनानि

क्	ख्	ग्	घ्	ङ्
च्	छ्	ज्	झ्	ञ्
ट्	ठ्	ड्	ढ्	ण्
त्	थ्	द्व	ध्व	न्व
प्	फ्	ब्व	भ्व	म्व

य्व	र्व	ल्व	व्व
-----	-----	-----	-----

श्व	ष्व	स्व	ह्व
-----	-----	-----	-----

व्यञ्जनानि

कर्कश-व्यञ्जनानि

क् ख्

च् छ्

ट् ठ्

त् थ्

प् फ्

श् ष् स्

मृदु-व्यञ्जनानि

ग् घ् ङ्

ज् झ् ञ्

ड् ढ् ण्

द् ध् न्

ब् भ् म्

य् र् ल् व् ह्

अभ्यासः

1. अं विसर्गः / अनुस्वारः
2. ए ह्रस्वः / दीर्घः
3. अः विसर्गः / अनुस्वारः
4. ङ् वर्गीय-व्यञ्जनम् / कर्कश-व्यञ्जनम्
5. थ् अल्पप्राण-व्यञ्जनम् / महाप्राण-व्यञ्जनम्
6. म् अनुस्वारः / अनुनासिक-व्यञ्जनम्

अभ्यासः

- | | |
|-------|---|
| 7. द् | कर्कश-व्यञ्जनम् / मृदु-व्यञ्जनम् |
| 8. य् | वर्गीय-व्यञ्जनम् / मृदु-व्यञ्जनम् |
| 9. ज् | अल्पप्राण- व्यञ्जनम् / महाप्राण-व्यञ्जनम् |
| 10.ष् | वर्गीय-व्यञ्जनम् / अवर्गीय-व्यञ्जनम् |
| 11.ट् | कर्कश-व्यञ्जनम् / मृदु-व्यञ्जनम् |
| 12.त् | अल्पप्राण-व्यञ्जनम् / महाप्राण-व्यञ्जनम् |